

NOTAT

Miljøministeriet
Departementet

Den 11. september 2023

Notat om hovedindhold vedr. forslag til ændring af miljøskadeloven, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love (Præcisering af kredsen af personer, der kan anmode myndighederne om at træffe foranstaltninger m.v. efter miljøskadereglerne og klage over afgørelser herom)

Baggrund og formål

Miljøansvarsdirektivet er implementeret i dansk ret ved miljøskadeloven og i en række sektorlove og bekendtgørelser. Med lovforslaget forslås det at ændre disse regler, som følge af en begrundet udtalelse fra EU-Kommissionen. I den begrundede udtalelse konkluderede EU-Kommissionen, at direktivets artikel 12, stk. 1, litra a, ikke er gennemført tilstrækkeligt klart og præcist i dansk ret, hvorfor den danske lovgivning ikke giver borgerne tilstrækkelig retssikkerhed. På den baggrund besluttede regeringen, at der bør fremsættes lovforslag med henblik på at præcisere af den danske gennemførelse.

Med lovforslaget foreslås det, at persongruppen i miljøansvarsdirektivets artikel 12, stk. 1, litra a, gives ordret i miljøskadeloven og sektorlovene, således, at det udtrykkeligt fremgår, at juridiske og private personer "som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade" har ret til at anmode om foranstaltninger og til at klage over myndighedernes afgørelse om foranstaltninger.

Lovforslagets indhold

Miljøansvarsdirektivets formål er at forebygge og afhjælpe fremtidige større - dvs. væsentlige/betydelige - skader på jord, vand og beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter (miljøskader). Det grundlæggende princip i direktivet er, at den, der er ansvarlig for erhvervmæssige aktiviteter, der indebærer en risiko for miljø eller natur, også er ansvarlig for miljøskader eller overhængende fare for miljøskader på miljø og natur som følge af disse erhvervmæssige aktiviteter. Den ansvarlige skal forebygge en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade, og hvis miljøskaden er sket, skal den ansvarlige afhjælpe skaden og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forureneren betaler-princippet).

Lovforslaget implementerer miljøansvarsdirektivets definition af, hvilken persongruppe, der kan anmode den kompetente myndighed, eksempelvis kommunalbestyrelsen, om at træffe foranstaltninger vedrørende miljøskader eller overhængende fare for miljøskader og klage over myndighedens afgørelse herom. En anmodning om foranstaltninger kan eksempelvis være en anmodning om, at myndigheden skal træffe afgørelse om, hvorvidt miljøskadeloven finder anvendelse, eller om der foreligger en miljøskade, som påvirker eller kan påvirke et andet EU-land.

Miljøansvarsdirektivets artikel 12, stk. 1, litra a-c, tillægger tre persongrupper rettigheder til at anmode de relevante myndigheder om at træffe foranstaltninger efter direktivet. Den ene af disse persongrupper er fysiske eller juridiske personer "som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade", jf. miljøansvarsdirektivets artikel 12, stk. 1, litra a. Det følger af miljøansvarsdirektivets artikel 13, at

personkredsen nævnt i artikel 12, stk. 1, tillige er klageberettigede i forhold til at prøve lovligheden af den kompetente myndigheds afgørelser, handlinger og undladelser.

Persongruppen er implementeret i dansk ret ved begrebet ”enhver, med væsentlig, individuel interesse i sagen”. Det er EU-Kommissionens vurdering, at det ikke er tilstrækkeligt klart for en almindelig borger på grundlag af de danske retsforskrifter alene, at det juridiske begreb ”individuel, væsentlig interesse” i sagen eller sagens udfald dækker den situation, der sigtes til med udtrykket ”kan forventes at blive berørt” i direktivets artikel 12, stk. 1, litra a.

Med lovforslaget foreslås det på baggrund heraf, at persongruppen i miljøansvarsdirektivets artikel 12, stk. 1, litra a, gengives ordret i miljøskadeloven og sektorlovene, således, at det udtrykkeligt fremgår, at juridiske og private personer ”som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade” har ret til at anmode om foranstaltninger og til at klage over myndighedernes afgørelse om foranstaltninger.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser. Lovforslaget indebærer alene en præcisering og ikke en ændring af personkredsen, der kan anmode den kompetente myndighed om foranstaltninger vedrørende miljøskade, og som har adgang til at klage over myndighedens afgørelser.

Det vurderes, at lovforslaget i et vist omfang vil styrke borgerne's retssikkerhed, da forslaget indebærer, at det kommer til at fremgå direkte af lovtæksten, at personer, som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade, har adgang til at anmode den kompetente myndighed om at træffe foranstaltninger om miljøskader og har adgang til at klage over myndighedens afgørelse om foranstaltninger.

Høringsperiode og fremsættelse

Lovforslaget om ændring af miljøskadeloven sendes i høring den 11. september i 4 uger, og forventes fremsat i december I med henblik på ikrafttrædelse den 1. juli 2024.